

Başvuru Numarası : 2024/1456
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.12.2024/48
Karar Numarası : 2024/1249
Başvuran : Y.Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
: 2- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; farklı bir ceza infaz kurumuna nakil talebinde bulunduğu fakat talebinin kabul edilmediği, 5 ve 7 yaşında iki çocuğunun olduğu, denetimli serbestlik tedbirinden yararlanmayı talep ettiği ancak bu talebinin de reddedildiği iddiaları ile denetimli serbestlik tedbirinden yararlandırılması, bu durumun mümkün olmaması halinde nakil işleminin gerçekleştirilmesi taleplerine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Nakil talebinde bulunduğunu ancak olumsuz cevap aldığı,

b. 5 ve 7 yaşında iki çocuğunun olduğunu,

c. Koşullu salıverilme tarihine 2 yıl veya daha az süre kalan 0-6 yaş grubunda çocuğu olan kadın mahpuslara denetimli serbestlik tedbirinden yararlanma hakkı verildiğini, kendisinin söz konusu şartları sağladığını iddia etmekte; denetimli serbestlik tedbirinden yararlandırılmasını, bu durumun mümkün olmaması halinde Kayseri Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin gerçekleştirilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Denetimli serbestlik tedbirinin uygulanabilmesi için öncelikle başvuranın açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarına sahip olması gerektiği,

b. 2/9/2012 tarihli ve 28399 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliğinin "Kapalı kurumdan açık kuruma ayrılacak hükümlüler" başlıklı 6'ncı maddesine göre; terör ve örgütlü suçlar nedeniyle kapalı ceza infaz kurumlarında bulunanların açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilmesi için koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süresinin kalması gerektiği, başvuranın terör örgütüne üye olma suçunu nedeniyle hükümlü olduğu, 0-6 yaş grubunda çocuğu olanlar için uygulanabilen denetimli serbestlik tedbirinin başvuranın suç grubu nedeniyle uygulanmadığı, bu kapsamda İdare ve Gözlem Kurulu tarafından denetimli serbestlik tedbirinden yararlanma talebinin uygun olmadığına dair karar verildiği,

c. Başvuranın, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından 8/5/2024 tarihinde denetimli serbestlik tedbirinin

uygun görülmediğine ilişkin alınan kararı şikâyet yoluyla Patnos İnfaz Hâkimliğine taşıdığı, Patnos İnfaz Hâkimliği tarafından 20/5/2024 tarihinde şikâyetin reddine dair karar verildiği, başvuranın alınan karara karşı Patnos Ağır Ceza Mahkemesine itiraz ettiği ancak itirazının Patnos Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 23/7/2024 tarihinde reddedildiği,

ç. Nakil talebine ilişkin değerlendirmelerin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün yetkisinde olduğu, başvuranın nakil talebine ilişkin dilekçesinin Genel Müdürlüğe gönderildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Nakil taleplerinin incelenirken; ceza infaz kurumunun kapasitesi, güvenliği ve hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, kişilerin can güvenliğine ilişkin olarak talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususların göz önünde bulundurulduğu, bu sebeple her talebin uygun değerlendirilemediği,

b. Mahpusların nakil taleplerine ilişkin gerçekleştirilen işlemlerin; ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefi inanç, millî veya sosyal köken, siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulandığı,

c. Başvuranın ileri tarihli nakil dönemlerinde konumuna uygun en az üç yeri belirtir dilekçesi ile nakil talebinde bulunması halinde talebinin değerlendirileceği,

ç. Başvuranın açık ceza infaz kurumuna ayrılarak denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilmesi için iyi hâlli olması gerektiği, bu hususa ilişkin değerlendirmenin İdare ve Gözlem Kuruluna ait olduğu,

d. Başvuranın denetimli serbestlik tedbirinden yararlanma talebinin İdare ve Gözlem Kurulu tarafından uygun görülmediği, alınan karara karşı başvuran tarafından yapılan şikâyet neticesinde 20/5/2024 tarihinde Patnos İnfaz Hâkimliği tarafından ret kararının verildiği, ret kararına karşı itirazı neticesinde ise 23/7/2024 tarihinde Patnos Ağır Ceza Mahkemesi tarafından itirazın reddine dair karar verildiği belirtilmiştir.

5. Muhatapların yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süresi içinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

7. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesi şöyledir:

"Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir

9. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

10. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil

etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'ncı maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

11. Mezkûr Yönetmelik'in *"Ön incelemenin yapılması"* başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı (...) yönlerinden incelenir."

12. Mezkûr Yönetmelik'in *"Gerekçeli kabul edilmezlik kararı"* başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

Başvuranın farklı bir ceza infaz kurumuna nakil talebinde bulunduğu fakat talebinin kabul edilmediği iddiası ile nakil talebine ilişkin olarak;

15. Başvuran, nakil işleminin gerçekleştirilmediğini iddia ederek Kayseri Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin gerçekleştirilmesini talep etmiştir.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2022/966 sayılı Kararı ile nakil işlemi incelenirken ceza infaz kurumunun kapasitesi, güvenliği ve kurumda hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, kişilerin can güvenliğine ilişkin olarak, talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususlar göz önünde bulundurulduğundan her talebin uygun değerlendirilemediği, ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların nakil taleplerinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ulaştığı anda talep edilen kurumların kapasitelerinin o günkü veriler göz önüne alınarak değerlendirildiği, ceza infaz kurumlarının kapasitelerinin günaşırı değiştiğinden Kurumumuz tarafından ceza infaz kurumlarındaki anlık kapasite

değişikliklerinin ve her başvuranın nakil talebine ilişkin durumunun tespit edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilerek nakle ilişkin başvuruların kötü muamele yasağı kapsamında ele alınabilecek bir nitelikte olmadığı ve bu sebeple ulusal önleme mekanizması kapsamında incelenemeyeceği sonucuna varılmıştır.

17. Bu doğrultuda; başvuranın Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmeyen nakle ilişkin iddiası ile talebinin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın denetimli serbestlik tedbirinden yararlanmayı talep ettiği ancak bu talebinin reddedildiği iddiası ile denetimli serbestlik tedbirinden yararlanma talebine ilişkin olarak;

18. Başvuran; koşullu salıverilme tarihine 2 yıldan daha az bir süre kaldığını ve 0-6 yaş grubunda 2 çocuğunun olduğunu, bu gerekçelerle denetimli serbestlik tedbirinden yararlanmayı talep ettiğini ancak talebinin reddedildiğini iddia ederek denetimli serbestlik tedbirinden yararlandırılmasını talep etmiştir.

19. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Açık ceza infaz kurumları*" başlıklı 14'üncü maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(...) 4) Toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan (...) mahkûm olanların kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına ilişkin idare ve gözlem kurulu kararları, infaz hâkiminin onayından sonra uygulanır (...)"

20. 5275 sayılı Kanun'un "*Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı*" başlıklı 105/A maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"1) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitim evinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. (...) (3) Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen infaz usulünden; a) Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan ve koşullu salıverilmesine iki yıl veya daha az süre kalan kadın hükümlüler (...) diğer şartları da taşımaları halinde yararlanabilirler (...)"

21. Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmelik'inin "*Kapalı kurumdan açık kuruma ayrılacak hükümlüler*" başlıklı 6'ncı maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"2) Açık kurumlara ayrılabilme için ayrıca: (...) ç) Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması şartı aranır."

22. 23/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "*İnfaz hâkimliklerinin görevleri*" başlıklı 4'üncü maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır: (...) 2) Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak. (...)"

23. 4675 sayılı Kanun'un "*İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü*" başlıklı 5'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir. (...)"

24. 4675 sayılı Kanun'un "İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar" başlıklı 6'ncı maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(...) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren iki hafta içinde (...) itiraz yoluna gidilebilir. (...) İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. (...)"

25. 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesi hükümlerine göre; mahpusların dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli mahpusların talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebileceği düzenlenmiştir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Mithat Bakikuşağı*, B. No: 2013/4682, 17/9/2014, para. 35).

26. 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesi, infaz hâkiminin takdir yetkisi ve belirlenecek yükümlülükler çerçevesinde mahpusların infaz rejiminin şeklini belirleyip cezalarının bir kısmını denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak ceza infaz kurumu dışında geçirmelerini sağlamaktadır. Anılan madde uyarınca mahpusun talebi bulursa ve kanuni şartlar oluşmuş olsa dahi infaz hâkimi tedbirin uygulanmamasına karar verebilecektir. Dolayısıyla, bütün mahpuslar için hapis cezasının tamamının veya bir kısmının denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması suretiyle infaz edilmesine izin verilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır (AYM, *Mithat Bakikuşağı*, para. 38).

27. Başvuranın denetimli serbestlik tedbirine ilişkin mezkûr iddia ve talebi; muhatapların cevabi yazısı, ekleri, yukarıda yer alan içtihat ve mevzuat hükümleri ile birlikte incelendiğinde; başvuranın denetimli serbestlik tedbirinden yararlanmasına ilişkin görev ve yetkinin yargı makamlarına ait olduğu değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra, başvuranın denetimli serbestlik tedbirinden faydalandırılması için İdare ve Gözlem Kuruluna talepte bulunduğu ancak talebin 8/5/2024 tarihli kararla uygun görülmediği, söz konusu kararın kaldırılması için başvuran tarafından Patnos İnfaz Hakimliğine şikâyet başvurusunda bulunulduğu ve Patnos İnfaz Hakimliği tarafından 20/5/2024 tarihinde şikâyetin reddine dair karar verildiği, başvuranın bu karara karşı itiraz başvurusunda bulunduğu ve Patnos Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 23/7/2024 tarihinde itiraz başvurusunun reddedildiği anlaşılmıştır.

28. Bu doğrultuda, yargı organları tarafından karara bağlanmış ve yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu değerlendirilen mezkûr iddia ve talebin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi ile mezkûr Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (ç) bendi ve aynı Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

12/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye